

Ett stycke gotländsk idrottshistoria: Eva Tordai

När första världskriget var slut år 1918, var min visbyfödde far Rudolf Tiberg (1895-1980) 23 år gammal och officer vid dåvarande I 27. "Aldrig mera krig" hette det då i Europa. Många länder avrustade därför. Så skedde även i Sverige. Man följde väl principen sist in först ut. Därmed fick far avsked; men armén tog ansvar för sina anställda. Far hade att välja på en summa pengar, s.k. avgångsvederlag, eller hjälp till en civil yrkesutbildning. Han valde det senare. Något av 1920-talets första år togs han in som elev på Kungliga Gymnastiska Centralinstitutet i Stockholm. Den treåriga utbildningen där ledde till kompetens som gymnastiklärare och sjukgymnast.

Som många av dåtidens militärer hade far ett brett idrottsintresse. Redan innan avskedet fick han idén att i samarbete med lokaltidningen Gotlands Allehanda troligen 1921 initiera en tävling i stafettlöpning för Gotlands skolbarn. Riktigt hur idén föddes vet jag inte, men far var också engagerad i andra aktiviteter till barnens gagn skolbarn. Riktigt hur idén roddes vet jag inte, men far var också engagerad i andra aktiviteter till barnens gagn som scoutledarskap och för Barnens Dag .. Han brukade tala om tävlingen som Allehanda stafett. Jag tror att lag från öns alla skolor skulle delta. Det innebar ett omfattande förberedelsearbete att nå dithän. Skollärarna var i regel positiva, men en del bondgubbar förstod inte varför ungarna skulle ut och ränna på det här viset. Det behövdes personlig propaganda och övertalning från fars sida i många skolor.

För mina föräldrar blev detta ett romantiskt minne. De sågs nämligen första gången vid ett sådant besök i Endre skola, där min mor då var elev. Hon har berättat att pojken som fick hålla den stilige unge officerens häst var dagens hjälte ännu följande dag. Även dåvarande biskopen von Scheele beslutade att stödja tävlingen. Företaget skulle kungöras i Domkyrkan. En viss söndag skulle biskopen leda gudstjänsten där. "Vi tar det då" muttrade biskopen, "för det kommer mer folk när jag predikar". Jag vet att den första tävlingen gick av stapeln i vackert försommarväder och blev något av en folkfest. Landshövdingen hade övertalats att dela ut de hoptiggda priserna. Far bevarade genom åren de fotografier och annat material som nu skänkts till Gotlands Idrottshistoriska Förening. Hur många gånger tävlingen återkom vet jag inte, men min sista inbjudan gäller den femte tävlingen 1925. Här, liksom i fråga om alla tävlingsresultaten, får jag hänvisa till Gotlands Allehandas arkiv. Ett minnesmynt präglades, men jag vet inte vilka som fick det. Som jag sagt, var fars idrottsintresse brett. Han var också själv aktiv i idrotter som ridning, fäktning, cykling och skidåkning.

Efter att han flyttat från ön blev direkt medverkan i den gotländska idrottsrörelsen svårare. Under beredskapen återkom far dock till ön och engagerade sig entusiastiskt i det praktiska försvarsarbetet.

Någon gång under 1970-talet blev han inbjuden att delta i Gotlands Orienteringsförbunds jubileum. Han inbjöds såsom varande en av initiativtagarna till det 50-åriga förbundets bildande. Självtänkte han vid det laget inte händelsen, men far hade ingen anledning att betvivla påståendet. Han reste till Gotland och deltog glatt.

Under de sista åren av hans liv avtog fars mentala skärpa snabbt. Han följde inte längre med i det som hände runt honom. Ett undantag fanns: idrottstävlingar på TV (särskilt fotboll) kunde han följa nästan in i det sista.

Den 11 oktober 2003

/EvaTordai/